

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Dispytatio LVII. De voluntate & merito Christi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Christus, seu hic homo incepit esse, non nisi convenit inter Patres.

incepit esse, dicit S. Fulgentius lib. de Incarnatione cap. 10. Verbum incepit esse Christus, Verbum tamen mansit æternum, & caro in ipso sumpsit initium: ex quo constat quoad rei veritatem quid teneri in hac re possit, simpliciter tamen neganda est hæc propositio absolute prolata, quia tunc solum dicitur aliquid simpliciter incipere esse, quando præcipuum suum esse acquirit. Unde vera est hæc propositio, *Deus factus est homo*, hæc è contra habetur falsa, *Homo factus est Deus*, quia supponit, ex modo significandi hunc hominem prius fuisse, quam fuit Deus.

VII. Christo, nec per communicationem idiomatum vera unquam contradictoria possunt competere.

Hinc solum noto, quia opposita & contradictoria prædicata de Christo ratione hujus mysterii enunciantur, vera tamen contradictoria non posse, nec per communicationem idiomatum ipsi competere; nunquam enim idem affirmatur & negatur de eodem secundum idem: unde quia

hæc est vera *Christus fuit ab æterno*, contradictoria est falsa, *Christus non fuit ab æterno*, si autem intelligatur reduplicative de Christo secundum humanitatem, est vera, ut diximus, quia humanitas non fuit ab æterno. Hæc notanda sunt circa modum loquendi in hoc mysterio, qua in re nunquam nimis cauti esse possumus, nam ut ex sancto Hieronymo refert S. Thomas quest. 16. art. 8. Corp. *Ex verbis inordinate prolatis incurritur hæresis.*

Quoad unitatem Christi, de qua S. Thomas quest. 17. dicendum, simpliciter in Christo dari unum esse, non tamen omnino simplex, sed per unionem substantialem naturæ humanæ cum personâ Verbi. Quomodo autem humanitas Christi non existat per existentiam Verbi, ostensum est supra, Disputatione quadragesimâ nonâ, sectione primâ.

VIII. Quo pacto, Christus fuit unus.

DISPUTATIO QUINQUAGESIMA SEPTIMA.

De voluntate & merito Christi.

SECTIO PRIMA.

De iis quæ ad Christi voluntatem pertinent.

I. Sicut in Christo duas voluntates.

PRIMUM, quod circa voluntatem Christi inquit sanctus Thomas, est an in Christo fuerint duæ voluntates. Hac in re Apolliparis, qui negabat in Christo esse animam rationalem, negabat consequenter voluntatem in eo creatam. Monothelitarum obscurius loquebantur, ipsorum tamen hæresis in hoc sita erat, vel quod concessâ naturâ humanâ in Christo negarent in eo voluntatem, vel quod omnem illius tollerent operationem.

II. Fide certum est duas in Christo fuisse voluntates.

Dicendum nihilominus in Christo duas fuisse voluntates, humanam & divinam, seu duas naturas, ad operandum proportionato sibi modo expeditas. Conclusio est de Fide, & definita in 6. ac 7. Synodo: Item Luca 22. ait Christus; *Non mea voluntas sed tua fiat*; & alibi: *Descendi de celo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me.* Ratio est, quia voluntas & proprietates sequuntur naturam, non Personam, quare in divinis, licet sint tres Personæ, una tantum est voluntas; ergo è contra cum in Christo sint duæ naturæ, quamvis una tantum sit Persona, erunt in eo duæ voluntates. Quod etiam fuerit voluntas humana in Christo, probatur, venit enim ut per merita sua nos a peccato eriperet, mereri autem nisi per voluntatem creatam non potuit. Quod etiam habuerit voluntatem, non solum quoad potentiam proximè expeditam, sed

Voluntas naturam, non personam sequitur.

etiam quoad actum & exercitium, probatur, Meruit nobis Christus reconciliationem cum Deo, nosque verè redemit, factus obediens usque ad mortem, quod sine actibus humanæ voluntatis fieri nullo modo potuit. Nec obedientiam tantum, sed omnium etiam aliarum virtutum operationes elicit, iis exceptis quæ peculiarem cum ipso repugnantiam involvunt.

Vera etiam tristitia in anima Christi fuit, tum in horto, tum præcipue in cruce, quam expressit illis verbis, *Deus meus, Deus meus ut quid dereliquisti me.* Quo pacto verò stare hæc poterit cum gaudio beatifico, gravis multis Theologis visa est difficultas. Cano ut hoc fieret, dicit Christum impedivisse per intervalla gaudium beatificum, ut locum daret tristitiæ: quam tamen sententiam rejicit Suarez ut omnibus Theologis contrariam; & probatur ex loco illo Canticum, c. 3. *Egredimini filie Sion, & videte Regem Salomonem in diademate quo coronavit illum mater sua in die desponsationis illius, & in die lætitiæ cordis ejus:* quem locum de spineâ coronâ, & de die passionis intelligunt S. Gregorius Nissenus, Sanctus Bernardus, S. Thomas, & alii, qui diem passionis fuisse Christo verè diem lætitiæ affirmant.

III. Vera in Christi anima fuit tristitia.

Christus gaudium beatificum nunquam impedivit.

Deinde, si hæc ratio Cæsi quidquam probet, probaret Christum per magnum vitæ spatium fuisse gaudio beatifico orbatum, cum totâ penè vitâ tristitiam senserit Christus ob hominum peccata. Præterea eodem modo asserere quis posset Christum non fuisse perfectè beatum quoad animam, sed ad aliquod etiam tempus intermisisse visionem beatificam, ut plus pateretur, cum

IV. Varia incommoda ex sententiâ Cæsi dicitur Christum per intervalla intermisisse gaudium beatificum.

cum gaudium illud non sit minus ex natura sua perpetuum, quam visio.

Dicendum itaque: Etsi assensus & dissensus, amor & odium, gaudium & tristitia circa idem non possint esse simul in eodem subjecto, cum unus actus destruat formale objectum alterius, quando verò non sunt de eodem ut eodem, sicut hic contingit, non multo majorem dicunt repugnantiam, saltem in ordine ad divinam potentiam, quam calor & frigus in summo. Dolebat ergo Christus summè de peccatis, gaudebat verò de Deo viso, & summo illo fructu, quem ex passione sua hominum generi proventurum videbat.

V.

Gaudium & tristitia circa idem non possunt esse simul in eodem subjecto, cum unus actus destruat formale objectum alterius, quando verò non sunt de eodem ut eodem, sicut hic contingit, non multo majorem dicunt repugnantiam, saltem in ordine ad divinam potentiam.

VI.

Obje. Gaudium & tristitiam de diversis objectis possit esse simul in eadem animâ consistere.

Dices: Nisi sint de eodem objecto nullum videtur miraculum ut simul conjungantur, etiam in gradu intenso, sicut in amore & odio, assensu & dissensu contingit. Respondeo negando antecedens, & quoad gaudium beatificum non videtur difficultas, cum ex natura sua constituat hominem in ultimo perfectionis statu, cui repugnat omnis tristitia, quare non potest eam secum in eadem animâ sine miraculo compati. Imò idem videtur de omni gaudio intenso, quod experientia constat impedire tristitiam de quovis alio objecto, saltem in gradu intenso, quod videtur tribui diverso modo tendendi utriusque, licet propriè contraria non sint.

VII.

Quo pacto de morte sua & tormentis gaudebat & dolebat Christus.

Dices secundò: Etiam de eodem objecto habebat Christus summum gaudium & tristitiam, summè enim tristabatur de morte sua & tormentis, de quibus tamen per visionem beatificam presentatis summè gaudebat. Respondetur: Etiam si de morte sua & tormentis dolerit simul & gavisus sit Christus, non tamen eodem modo; deus ergo dolebat ut erant mala nature, gaudebat verò ut erant media ad hominum salutem conducentia, quam maximè desiderabat Christus. Deinde Pater Suarez ait non necessariò gaudere beatos de objecto quovis secundario, quod vident in Deo, quamvis necessariò gaudeant de Deo, sicut licet necessariò amant Deum, non tamen necessariò amant proximum, & reliqua omnia, quæ in Deo intuentur.

SECTIO SECUNDA.

Alia nonnulla inquiruntur circa voluntatem Christi.

I.

Quoad actum efficacem certum est humanam & divinam Christi voluntatem maximè inter se fuisse semper concordet.

QUÆRES: Utrum humana Christi voluntas & divina semper fuerint inter se conformes, vel aliquando contrariæ. Quoad actum efficacem, communis est & certa omnium sententia semper fuisse inter se conformes, unde de se ait Christus: Non quero voluntatem meam, sed ejus qui misit me, & de eodem Christo dicitur Psalmo 36. In capite libri scriptum est de me, ut faciam voluntatem tuam, Deus meus volui.

II.

Quid sentiendum de actibus inefficacibus humana voluntatis.

Quoad actum inefficacem difficultas aliqua est ex eo quòd Christus in horto mortem aliquo modo per humanam voluntatem fugiebat, quam tamen divina voluntas efficaciter volebat ut subiret. Quoad hoc dico primò: Licet Christus aliquo modo mortem fugerit, non fuisse tamen ipsius voluntatem contrariam divinæ, nec enim voluntati absolutæ mortis subeundæ opponitur voluntas conditionata eandem vitandi, ita Cardinalis de Lugo disp. 15. de Incarnatione n. 17.

ubi hoc modo explicat hunc actum inefficacem Christi vitandi mortem, volo fugere mortem si Deus cum indifferentiâ exoratus annuere voluerit.

Secundò tamen dico: Etiam si quoad objectum materiale, aliquid volebat vel nolebat inefficaciter humana Christi voluntas, quod divina efficaciter volebat, ut constat ex illis verbis à Christo prolatis: Non sicut ego volo, sed sicut tu, simpliciter tamen etiam in hoc duæ illæ voluntates erant conformes: ita Suarez disp. 38. sect. 4. & communis Theologorum.

Ratio est: Quia actus ille, quo refugiebat Christus mortem inefficaciter ut malam naturæ, erat bonus & honestus, quem humana Christi voluntas non ex inconsideratione, & indeliberatè, sed cum plenâ deliberatione eliciebat, imò divina voluntas volebat ut humana actum illum eliceret, ergo non magis videtur ob hunc actum difformis humana voluntas divinæ, quam divina sibi. Confirmatur: Per hunc actum humana voluntas implebat divinam, ergo non erat illi quoad eum difformis, imò non est necessarium dicere fugisse mortem humanam Christi voluntatem inefficaci illo actu ut præceptam, sed merè secundum se, ut ostenderet infirmitatem nature humanæ, qui actus cum esset bonus, & cum plenâ deliberatione elicitus, nullo modo displicebat Deo, nec retardabat à morte, prout erat præcepta, summâ promptitudine subeundâ.

Ultimò quæritur: An humana Christi voluntas semper fuerit impleta, & quæsitio est de voluntate efficaci, nam inefficacem non semper impletam fuisse jam ostensum est. Ad hoc dicimus: Quicquid humana Christi voluntas absolutè & efficaciter voluit, semper fuisse perfectum. Ratio est primò: Christus enim nihil nisi prudentissimè voluit, & quod efficere se posse noverat, ergo illud solum efficaciter voluit, quod potuit ad effectum perducere. Deinde hoc idem ostenditur ex summâ potestate Christo ut homini collatâ, quam illius dignitas & perfectio exigebat. Tertio: Quia planè frustratè & otiosè quis aliquid efficaciter vel per se, vel per alios attentaret, quod novit non efficiendum, imò videtur hoc omnino impossibile. Quarto: Christus siquidem novit quicquid Deus in omnibus vult voluntate beneplaciti, ergo si aliquid vellet efficaciter quod non esset habiturum effectum, vellet aliquid efficaciter, quod sciret esse contrarium voluntati divinæ, quod licet beatis fortè quoad aliqua saltem objecta & decreta, quæ non noverant, non repugnet, cum Angeli sancti fuerint sibi in rebus bonis contrarii, Christo tamen, qui illa novit, repugnat. Unde Sanctus Augustinus in quæstionibus veteris & novi testamenti: Impossibile est, inquit, ut Salvatoris voluntas non impleatur, nec debet velle, quod scit fieri non debere.

Objei hic solet locus ille Marci 7. ubi de Christo dicitur: Domum ingressus voluit latere, & non potuit, ergo aliquid volebat Christus per humanam voluntatem efficaciter, quod non fuit impletum. Respondeo, illam voluntatem non fuisse simpliciter efficacem, sed solum secundum quid, nempe volebat Christus quantum erat ex se latere, non tamen omnino absolutè, cum sciret nunquam se illud assecuturum.

Urgebis: Agatho Papa in Epistolâ decretali relatâ in sextâ Synodo, ex his Scripturæ sacre locis probat duas fuisse in Christo voluntates, quod scilicet aliquid voluerit, quod efficere non potuerit,

III.

Quamvis quoad objectum materiale aliquid volebat humana Christi voluntas, quod divina volebat, non tamen etiam displicebat.

IV.

Actus ille, quo Christus mortem refugiebat ut malam naturæ, erat bonus.

V.

Primo locum humana Christi voluntas efficaciter semper fuerit impleta.

VI.

Quamvis intelligitur sit locus ille Marci 7. Voluit latere, & non potuit.

VII.

Obje. Agatho Papa dicitur voluisse quod efficere non potuit.

Christi efficacem non semper fuisse implenam. potuerit, quod, inquit ille, de humanâ voluntate dici debet, & de actu efficaci eiusdem, cum etiam divina voluntas quoad actus inefficaces effectum non sortiatur. Propter hoc Caietanus quæst. 13. art. 4. & Vasquez disp. 58. c. 2. aiunt hanc voluntatem Christi fuisse efficacem, & consequenter voluntatem ejus efficacem non semper fuisse implenam quoad ea, quæ erant per alios facienda.

VIII. Respondeo tamen, voluntatem illam non fuisse omnino efficacem: ad illud Agathonis dico, non inde præcisè Pontificem deducere argumentum, propterea fuisse in Christo humanam voluntatem, quia fuit aliqua voluntas, quæ non sortita est effectum, sed quæ non potuit fortiri, id est, quæ positis omnibus ex parte sui ad opus requisitis, adhuc non habuit vires ad illud efficiendum, præsertim si dependeat illud in executione ab aliis, in quos naturalem potestatem non habuit Christi voluntas. Hoc autem de divinâ voluntate dici non potest, utpote quæ ita in suâ potestate habet creaturas omnes, ut possit eas quocumque velit inflectere, & ad quævis munera uti pro libito. De Deo proinde nunquam dici potest non effecisse id quod volebat, & quod illius voluntas in actu primo non potuit seu non habuit vires sufficientes, ex quo patet optimè probare Pontificem esse in Christo aliam voluntatem præter divinam.

IX. Addo Synodum & Pontificem collegisse duas in Christo voluntates, tum ex modo, quo Christus verba illa in horto protulit, cum tristitiâ scilicet & timore, quorum affectuum non est capax voluntas divina; tum quod oraverit verba proferendo: *Pater si possibile est, &c.* Oratio autem in divinam voluntatem cadere non potest: tandem ex verbis ipsis, dicit enim Christus: *Non mea voluntas, sed tua fiat*, ubi apertè distinguuntur duæ voluntates.

SECTIO TERTIA.

Per quos actus meruerit Christus.

I. **H**Æc sola quaestio circa meritum Christi nobis discutienda restat, reliqua enim omnia ad illud spectantia tractavimus disputatione 47. præcipuè sectione tertiâ, in illâ enim disputatione fusè dictum est de merito Christi, declaratumque quid sibi, quid nobis, quid antiquis Patribus, quid Matri meruerit: Hanc verò quaestionem in hunc locum distuli.

II. Sermo autem est de voluntate humanâ Christi, & actibus ab eâ elicitis, per increatam enim voluntatem nihil mereri potuisse certum apud omnes est, tum ob alias rationes, tum quia meritum est inferioris respectu superioris, Deus autem sibi inferior non est, nec una persona divina respectu alterius, præsertim cum voluntas & operationes omnes libera, quæ ad meritum necessariò requiruntur, sint omnibus communes.

III. Difficultas solum est in præsentî: Utrum meruerit Christus per actus amoris Dei, per aliam enim virtutum operationes meruisse jam diximus, cum nihil obset nisi præceptum, quod tamen libertatem in Christo sufficientem ad meritum non sustulisse supra ostendimus.

IV. Pater Vasquez disp. 74. cap. 3. ait, Christum per actus amoris Dei nihil meruisse. Ratio ipsius est: Quia cum libertas requiratur ad meritum non sustulisse supra ostendimus.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

tum, anima Christi, cum à primo conceptionis instanti viderit Deum, non potuit eum non amare, consequenter per actus amoris non meruit.

Dicendum nihilominus cum Sancto Thoma hic, quæst. 19. art. 3. Suarez disp. 39. sect. 2. Valentia quæst. 19. puncto 2 & aliis, meruisse Christum etiam per actus amoris Dei. Ratio est, primò, cum enim Christus habuerit scientiam, non solum beatam & intuitivam Dei, sed etiam abstractivam, utraque est apta ad fundandum amorem, ut enim diverso modo cognitiones tendunt in objectum, ita & potest ad ipsas sequi amor diversus, eadem enim diversitas objectiva, quæ relucet in cognitionibus, relucere etiam potest in actibus amoris ad eas consequentes, sicut namque quòd plures videntur in Deo creaturæ, eò perfectius videtur Deus, & consequenter amatur, ita quando in modo cognoscendi est tanta diversitas, ut hic contingit, magna esse debet diversitas in modo amandi. Confirmatur: Nam non videtur major ratio cur cognoscat Deum duplici cognitione, quam quòd duplici amore eum amet.

Dices: Posito quod Christi anima viderit Deum, non potuit eum non amare, ergo quod duobus actibus illum amet, cum non necessitetur, nisi ad unum solum, parum referret ad meritum. Respondeo negando consequentiam: Esto enim non tantum conferat ad laudabilitatem & meritum, amare Deum hic & nunc pluribus actibus dum necessariò quis illum debet amare, ac si nullam omnino ad hoc haberet necessitatem, non tamen est dubium, quin sicut laudem mereretur is, qui cum amare debeat, amat intensius, quam cogitur, ita & qui extensius, seu qui plures actus elicit.

Dicendum secundò, per actus etiam charitatis ortos ex visione beatificâ Christum meruisse. Aliqui conclusionem hanc ita defendunt, ut illum ipsum actum, quo Christus & beati amant Deum, dicant necessariò esse etiam amorem proximorum, sicque licet ad Deum terminetur necessariò, ad hos tamen terminari liberè, sicut, inquit, idem actus voluntatis divinæ est amor necessarius respectu Dei & attributorum ipsius, respectu tamen rerum creaturarum liber.

Sed hoc videtur difficile, ut nimirum idem indivisibilis actus simul liber sit & necessarius, cum in hoc involvi videatur aperta contradictio, nempe ita procedere actum illum à voluntate, ut sit in potestate voluntatis illum cohibere, qui est conceptus actus liberi, & ut hoc non sit in illius potestate, quæ est essentia actus necessarii. Quod autem additur de voluntate liberâ Dei, est in se summum mysterium, nec extendi debet ad voluntatem creatam, præsertim cum ob rei difficultatem negent multi posse Deum aliquid velle liberè sine mutatione aliquâ in creaturis factâ.

Secundò itaque dicunt alii: Possè amorem ortum etiam ex visione beatâ esse liberum & laudabilem. Ponunt itaque per visionem beatam representari Deum, & in illo creaturas, quo posito asserunt, licet quidem beatus videns Deum necessitetur ad amanda intrinseca, quæ in Deo videt, nempe Deum ipsum, non tamen extrinseca, videlicet creaturas: unde inquit, si eliciat actum, quo amet Deum & creaturas, facti plus quam necessitas visionis exigat: ita Valentia quæst. 19. p. 2. Moncaus disp. 9. sect. 9. Lugo disp. 27. num. 4. & alii, quæ sententia jam magis declarabitur.

F f

Quoad

per actus amoris Dei nihil meruisse.

V. Probabilissimum tamen est Christum meruisse per actus amoris Dei.

VI. Quamvis Christus per amorem ortum ex visione beatificâ non potuerit non amare Deum, alius tamen amor fuit omnino liber.

VII. Meruit etiam Christus per actus amoris ortos ex visione beatificâ.

VIII. Hoc tamen dici nullo modo potest, eundem scilicet actum simul esse liberum & necessarium.

IX. Dicunt alii ideo actum amoris beatifici esse posse meritum, quia potest esse vel de Deo tantum, vel simul cum creaturis.

TOM. II.

X.
Ostenditur
actum amo-
ris Dei ortū
ex visione
beatificā pos-
se esse libe-
rum.

Quoad hoc in primis cenfeo, posse actum amo-
ris ortum ex visione beatā esse liberum; si enim
beatus videns Deum ex multis actibus, vel solo
numero distinctis, quos cognoscit se posse elice-
re illo instanti, eligat hunc potius, quam illum,
clarum videtur illum actum esse liberum, esto
enim necessitetur ad amandum Deum, non tamen
ad amandum hoc numero actu, si plures sint in
illius potestate, ergo hic actus ita elicitur, ut po-
tuerit non elici, & consequenter elicitur liberè.

XI.
Uterius de-
claratur quo
modo actus
amoris ortus
ex visione
Dei possit esse
meritorium.

Secundò mihi etiam videtur probabile, posse
dari actum amoris ortum ex visione beatā, qui
non liber tantum sit, sed meritorium, in prædi-
cto enim casu, cum hi actus sint valde diversi,
nempe amare Deum solum, & amare illum si-
mul cum creaturis, actus ille, quo beatus Deum
& creaturas amat, plus facit quam ex necessitate
cogatur, cum ex vi visionis præcisè non teneatur
per actum amoris ferri in creaturas, ergo licet
ille actus qui fertur in Deum solum, non sit me-
ritorius, is tamen, qui simul fertur ad creaturas
potest esse meritorium, cum ad hoc beatus non
cogatur. Sicut si quis necessariò dare Petro de-
beat nummum aureum vel argenteum, etsi ne-
cessitetur ad alterum, si tamen det aureum me-
retur laudem & gratitudinem ex parte Petri quoad
illud, quo nummus aureus excedit argenteum.

XII.
Neque ex
hac assertio-
ne sequitur
actum illum
esse simul
liberum &
necessarium.

Dices, hinc sequi contra supradicta, actum
illum esse simul necessarium & liberum, cum ut
est amor Dei procedat à voluntate necessariò, ut
amor creaturarum liberè. Respondeo, hunc
actum simpliciter & adæquatè esse liberum, cum
simpliciter potuisset non elici, optimè enim stat
indeterminata necessitas ad aliquid in genere, &
tamen in particulari liberè posse illud haberi, si-
cut quivis necessariò est in aliquo loco, in quo-
vis tamen loco in particulari est liberè. Et, si
ulterius quis inferat esse actum illum meritorium
& non meritorium, quæ non minus sunt con-
tradictoria, quam liberum & necessarium: ne-
gatur se quæla, simpliciter enim est meritorium,
ad hoc enim sufficit quod sub unâ ratione ha-
beat quòd sit meritorium, ut in exemplo nummi
aurei proximè ostensum est. Et eodem modo
probare quis posset quemvis actum liberum vo-
luntatis esse liberum, & non liberum, vitalem
& non vitalem, cum in quantum ens est, aut

Nec etiam
sequitur
prædictum
actum esse
meritorium
& non me-
ritorium.

accidens nec liber sit, nec vitalis, sic enim om-
nia entia, & accidentia libera essent & vitalia. ut
ergo actus ille sit meritorium, sufficit quòd ita
elicitur ut potuerit non elici, & aliquid addat vel
ex parte objecti, vel modi tendendi, ad quod
non habebat necessitatem.

Quando autem dicimus actum amoris prout
fertur in creaturas esse liberum, intelligimus de
actu, qui directè in eas foratur, volendo scilicet
eas actu ponendas esse à parte rei, ut ad gloriam
Dei faciunt, volendo nimirum ut homines in ter-
rà ipsum benè agendo honorent, ut Sancti in
cælo ipsum laudent, &c. non autem loquimur
de indirectâ tendentiâ in creaturas, sic enim qui
amat omnipotentiam Dei amare necessariò debet
creaturas tanquam illius terminum, ipso facto
enim quòd vult Deo omnipotentiam, vult etiam
illi creaturas, saltem eo modo, quo omnipoten-
tia illas respicit.

Hinc à fortiori constat, actum illum ortum
ex visione beatā, quo Christus amaret creaturas
propter Deum, ita ut Deus sit solum finis
non eius gratia, sicut in priori actu, posse esse
liberum & meritorium. Nec in hoc multo ma-
jor est difficultas, quam de actu, quo amamus
creaturas propter Deum in viâ, ex parte enim
objecti eodem modo tendunt hi duo actus, & per Deum,
sola diversitas est quòd sequatur diversas cog-
nitiones. Quando verò Theologi dicunt visio-
nem beatificam tollere indifferentiam ad aman-
dum Deum, & amorem beatificum semper esse
necessarium, solum volunt esse necessarium hoc
sensu, nempe quòd beatus non possit non ipsum
amare, non tamen ita ut simpliciter tollatur in-
differentia ad hunc actum potius, quam illum ex
multis possibilibus.

Ultimò hic quæri potest, an Christus per actus
naturales in entitate virtutum acquirarum me-
ruerit. Ad quoad hoc eadem est difficultas de
Christo, & aliis iustis, spectatque ad materiam
de gratiâ, vel merito, ubi qui concedunt actum
naturalem in substantiâ elicitum ab homine in gra-
tiâ existente, sufficere ad præmium supernatura-
le, hic idem dicunt de Christo, qui verò id ne-
gant, hic procedunt consequenter: quam quæ-
stionem latè discussi Tomo præcedente, disp. 113.
secciónè decimâ, & sequentibus.

